

Asia: VN/13333/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (valmistavan opetuksen lisäopetus ja aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoitus)

Lausunnonantajan lausunto

Mitä mieltä olette perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksesta?

Erilaisten oppijoiden liitto (jatkossa EO-liitto) pitää hyvänä uudistuksena valmistavan opetuksen jatkumista kahteen vuoteen tilanteissa, joissa se arvioidaan tarpeelliseksi riittävien kielellisten valmiuksien varmistamiseksi. Kielelliset valmiudet, mukaan lukien valmiudet oppia hyvä luku- ja kirjoitustaito sekä muut perustaidot, ovat perusta muulle oppimiselle. Niiden vahvistaminen ja varmistaminen ovat välttämättömiä oppilaiden hyvän koulupolun alkamiselle.

Esityksen mukaan valmistavan opetuksen lisäopetus kestäisi enintään vuoden ja olisi tarkoitettu vain niille maahanmuuttotilanteissa oleville oppilaille, jotka eivät ole syntyneet Suomessa. Tämä perustellaan sillä, että Suomessa syntyneillä oppilailla varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostaminen sekä opetuskielen tukiovetus esiopetuksessa ja perusopetuksessa riittäisi tukemaan kielen kehitystä. EO-liiton näkemyksen mukaan tätä rajausta ei pitäisi tehdä, vaan kouluilla pitäisi olla mahdollisuus tarjota valmistavan opetuksen lisävuosi myös Suomessa syntyneille lapsille, jos se arvioidaan heidän kehityksensä kannalta parhaimmaksi tuen muodoksi.

Vaikka varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousisi, osa maahan muuttaneiden vanhempien Suomessa syntyneistä lapsista ei osallistu varhaiskasvatukseen, ja heillä voi olla yhtä lailla vaikeuksia kielellisten valmiuksien kehittämisessä. Näin voi olla erityisesti silloin, jos lapsella on kehityksellisiä kielellisiä erityisvaikeuksia tai oppimisvaikeuksia, kuten synnynnäinen luku- ja kirjoitusvaikeus. Vuonna 2023 valmistavan opetuksen oppilaista n. 10 % oli Suomessa syntyneitä, ja myös jatkossa näiden lasten tulee saada yhdenvertaisesti tarpeen mukainen tuki ja paras mahdollinen alku koulupolulle. Tämä ei saa riippua siitä, ovatko he syntyneet Suomessa vai eivät. Toki on hyvä, jos osoittautuu, että aktiivisempi osallistuminen varhaiskasvatukseen ja opetuskielen tukiovetus ovat kielen kehityksessä riittäviä tukitoimia kaikille Suomessa syntyneille lapsille, mutta koska tämä saattaa olla ylioptimistinen toive, kouluilla pitäisi olla heille vaihtoehtona myös valmistavan opetuksen lisäopetus.

EO-liitto uskoo, että perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus parantaisi maahanmuuttotilanteissa olevien oppilaiden kielellisiä valmiuksia ja siten heidän oppimisen ja

koulunkäynnin valmiuksiaan. Se edistäisi näiden lasten hyvinvointia ja oppimista sekä ehkäisisi syrjäytymistä. Sillä olisi myös suuri merkitys lapsen vertaissuhteiden muodostumiselle, sosiaalisten taitojen kehittymiselle ja kotoutumiselle suomalaiseen yhteiskuntaan.

Erittäin tärkeää on huomata ja painottaa, että valmistavan opetuksen lisäopetuksessa on mahdollisuus havaita, jos kielen tai luku-/kirjoitustaidon oppimisessa on kielellisestä kehityshäiriöstä tai oppimisvaikeudesta (kuten luku-/kirjoitusvaikeus tai hahmottamisen vaikeus) johtuvia ongelmia. Kansainvälisessä vertailussa kehitykselliset häiriöt ja synnynnäiset oppimisvaikeudet ovat kutakuinkin yhtä yleisiä eri puolilla maailmaa. Usein ne kuitenkin jäävät maahanmuuttotaustaisilta lapsilta tunnistamatta puutteellisen ja vasta kehittyvän kielitaidon takia. Valmistavan opetuksen lisäopetuksen aikana onkin erinomainen mahdollisuus tunnistaa kielen oppimisen hitauden tai muiden vaikeuksien taustalla olevat syyt, seurata ja arvioida yksilöllisesti lapsen kielitaidon sekä luku-/kirjoitustaidon valmiuksien kehitystä sekä suunnitella mahdolliset jatkossa tarvittavat tukitoimet.

Onko perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus mielestänne tarpeellinen?

Kyllä, ks. vastaus yllä.

Onko perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen rahoitusratkaisu toimiva?

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin ja kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin ei kommentoitavaa.

Onko teillä lausuttavaa aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen korottamista koskevaan osuuteen esityksessä?

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin ja kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin ei kommentoitavaa.

Onko teillä lausuttavaa aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen indeksisäännöstä koskevaan osuuteen esityksessä?

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin ja kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin ei kommentoitavaa.

Onko teillä muuta lausuttavaa esitysluonnoksesta (esim. vaikutusarvioinnit)

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[LAUSUNTO_OKM_valmistavan opetuksen lisäopetus_040825.pdf](#)

Reinikainen Sarianna
Erilaisten oppijoiden liitto ry